

**Erasmus szakmai gyakorlat Mediterranean Agronomic Institute of Chania/MAICh-nál
(Görögország, Kréta - 2013 nyár)**

1. ábra: A MAICh etnobotanikai kertje

Mediterranean Agronomic Institute of Chania, más néven MAICh – Kréta északnyugati részén található Chania városának agglomerációs részén, zöld völgyben, a horizonton a Lefka Ori (Fehér hegység) vonulatai.

Az intézményben az agrárium szektor különböző aktuális jól ismert és kevésbé ismert kutatásait folytatják hat tanszéken. Ezek közül egyik, a Food Quality and Chemistry of Natural Products, melyhez a MAICh etnobotanikai bemutatókertje – a gyakorlat helye – tartozik.

A szállás a kert mellett található, így körülbelül 2 percbe telt a szobából a munkahelyig eljutni. A diákok egy-, illetve kétágyas kollégiumi szobákban laknak, a szállásfoglalás díja a napi háromszori étkezést is tartalmazza, ami ilyen módon nagyon jó árnak tekinthető és az ételek minősége is megfelelő (az 1 ágyas szoba egy hónapra 280 euro, a 2 ágyas szoba pedig 180 euro). A szobákban van saját zuhanyzó és toalett is.

A kertben a Mediterráneum többszáz faja megtalálható, nagyobb részben krétai endemikus fajok, néhány, a land art jegyeit idéző sziklás, hosszan elnyúló ágyásban. A kertvezetés célja amellet, hogy az agronómiai kutatóintézet reprezentatív funkcióit hivatott betölteni, egy, a különböző fajok biológiai jellemzése mellett azok pontos származását és népi felhasználását tartalmazó adatbázis megalkotása.

Megérkezésemkor MAICh-os magyar diákok fogadtak, megmutatták a szobámat, bemutattak a diákoknak – éppen egy International Night-ba csöppentem, de erről később -. A munkakezdés a kert megismerésével, körbevezetéssel kezdődött, az első héten a környéken tett kirándulások, növényanyag gyűjtés segített az új helyhez, új körülményekhez való hozzászokásban. Bár az etnobotanikai kertben dolgozó erasmusos diákok hivatalosan nem vesznek részt az oktatásban, pár fős csapatunk többször

csatlakozott az egyetemistáknak szervezett tanulmányi utakhoz, így pl. olivabogyó maggal fűtött dísznövénytermesztő üzemet, óriási napkollektorok lábában húzódó narancsültetvényt és a közeli Sempronas csúcson viharos szélben működő szélerőműveket is láthattunk.

A munkát áprilistól május végéig reggel 9-kor kezdtük (a reggeli a menzán 8-kor kezdődött), később a nyár beköszöntével a reggel 7 órai kezdés vált indokolttá, ugyanis délelőtt 11 körül már nagyon erősen tűzött a nap. 9 órától délután 1-ig tartott a kinti fizikai munka, majd ebédszünet következett, s délután 2-4-ig az irodai kutatómunkát végeztük. A hőség idején a munkaidőnk 3 óra kerti munkára és 2 óra irodai munkára módosult. A főnökünk Weiss Erika nagyon rendes, türelmes és rugalmas volt minden tekintetben, bármilyen problémával fordulhattunk hozzá. Rengeteg programot szervezett nekünk, videókat vetített a szigetről, kézműves termékek vásárába kalauzolt minket. Egyszóval, a főnökre egy rossz szót sem mondhatok.

A kertben folyó munkálatok 90 %-át nyár lévén az öntözés, és a gyompopuláció feletti kontroll adta. A kertben Fukuoka rendszerét alkalmazzák, a „Natural Farming”-ot, így a vegyszeres gyomirtás nem megengedett, a gyomok föld feletti részét metszőollóval vagy kézzel távolítottuk el, megelőzve a magérés fenofázisát. A kert kísérleti kertként is működik, ami annyit tesz, hogy a gyakorlatban felmerülő problémás helyzetekre kreatív, logikus megoldásokat kellett találnunk, a rendszerbe minél kevesebb idegen elemet bevonva, megőrizve a kert szerves egészét, a bizonyos növényélettani folyamatok folyamatos figyelésével. Építettünk nádkerítést, sziklakertet, a golgota virág felfutásában támaszként szolgáló nádépítményt, de mindemellett ruderális területeket is megújítottunk, az ott található szerves anyagok teljes felhasználásával. Jelentős munkálatokkal járt az etnobotanikai kert és a környező zöld részek öntözésének gépesítése (öntözőrendszer ellenőrzése, elemcsere, frekvencia beállítása) illetve amennyiben a kézi öntözés volt megfelelőbb, úgy az öntözési munkálatok megszervezése, az eszközök elosztása.

Az irodai munka keretében mindenki a saját ágyásainak fajlistáján dolgozott, ez az adatbázis bővítés háttérmunkájának tekinthető. Voltak alkalmi feladatok, egyes rendezvényekre növény-portfóliókat dolgoztunk ki, főként fitokémiai vonatkozásban, és esetenként néhány éppen a kertben ültetett, vagy magot adó hasznos fajról kellett információkat gyűjtenünk tudományos cikkeket felhasználva.

Minden nap végén jelentést (report-ot) kellett írunk az aznap elvégzett munkákról (kerti, irodai), valamint a felmerülő kérdésekről és javaslatokról.

A gyakorlat hasznosságát tekintve csak pozitívumokat tudok felsorolni. Az egyetemen megszerzett elméleti tudásunkat tudtuk megosztani és megtapasztalni, vajon a gyakorlatban a megtanult ismeretek miképpen alkalmazhatóak és mennyire. Megtanultunk rendszerben gondolkodni, tehát ha valamin változtattunk (növényeket beültettünk, az öntözési frekvencián a nyár előrehaladtával változtattunk, öntözőgödröket ástunk), előre bele kellett kalkulálnunk a befolyásoló hatást, másik elemek esetében is. Mivel lehetőleg minél kevesebb idegen forrás használatára törekedtünk, így megtanultuk azt is, hogy egy-egy növényi rész, toboz, kő sokféleképpen hasznosítható és egyáltalán nem felesleges, ily módon takarékoskodtunk a forrásokkal (pl. felaprított tobozokat és vadmurok szarát használtunk mulcsként). Egy olyan kertben, ahol a természet (növények, időjárás, talaj) ritmusához teljes mértékben igazodik a kertész, a legnagyobb hangsúly a szervezésen, tervezésen van, így e téren is rengeteg tapasztalatot szerezhettünk.

Szabadidőnkben beutaztuk a szigetet, strandokra, hegyekbe és szurdokokba utaztunk el. Az autóbérlés sokkal olcsóbb volt, mint a buszos utazás, de alkalmanként még stoppolásra is adtuk a fejünket, amiről csak annyit mondhatok, hogy egy dzsip platóról nézni a hajtűkanyaros hegyi utak alatti mélységet és a tengert – ez egy 'must have' élmény!

Végezetül pedig pár szót a közösségről: a MAICh-ban élő diákok egy hatalmas nemzetközi társaságot alkotnak, kollégium lévén pedig egy nagy családot, ahol jóformán mindenki szobatársa mindenkinek. A teljesesség igényével: tunéziai, egyiptomi, palesztin, örmény, grúz, orosz, ukrán, lengyel,

Görögország, Kertészmérnök Bsc., 2013

spanyol, portugál, olasz, francia, kanadai és magyar diákok alkották a csapatot. Érdekes volt megfigyelni a nemzetek, kultúrák közötti különbséget, s azt is, hogy a különbségek itt barátságokat szülnek, nem ellentéteket, hiszen mindenki végtelenül nyitott volt, mind a befogadás, mind a bemutatkozás terén. Többször is rendeztünk International Night-ot a kollégium közösségi részében ('Chimney room'), ahol a diákok a saját országukról tartottak egy rövid bemutató videót, néha a népi tánc is helyet kapott a repertoárban és terítékre kerültek nemzeti ételek, édességek és persze italok is. E közösség tagjaként szerzett szívmengető emlékek legalább olyan fontosak, mint a szakmai tapasztalatok.